

Марина Булкат,

кандидат юридичних наук,

начальник управління юридичного

забезпечення суду Вишого спеціалізованого

суду України з розгляду цивільних і

кримінальних справ

УДК 340.1

Система функцій судової влади

Автором, у результаті дослідження підходів до розуміння поняття функцій судової влади, а також основ їх класифікації, пропонується розглядати класифікацію функцій держави як первинне поняття щодо функцій окремих складових державної влади, зокрема судової влади.

У цьому контексті варто зауважити, що у вітчизняній правовій науці відсутні обґрунтування комплексної системи функцій судової влади, як окремого наукового питання. Так, у сучасній науковій літературі запропоновано деякі окремі підходи до розуміння класифікації функцій судової влади: за суб'єктами здійснення правосуддя: функції різних ланок судової системи; за об'єктами правосуддя: цивільне правосуддя, господарське правосуддя, адміністративне правосуддя, кримінальне правосуддя; за способами правосуддя: правозастосовча функція, нормотворча функція, правозахисна функція, представницька функція та функції організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного та соціального забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції; за формою здійснення судочинства: функція кримінального судочинства, функція цивільного

судочинства, функція спеціалізованого судочинства; за терміном (часом) здійснення функцій: постійні та тимчасові функції; «за територією здійснення функції»: загальнодержавні та місцеві функції [10, с. 28]. Однак, основну увагу зосереджено на концепції щодо існування основної функції судової влади та певних «додаткових» (інтерпретації назви – різні) [див., наприклад, 4; 6; 11; 14; 19; 22; 24; 25; 29; 35; 37].

Вбачається, що такий стан речей є застосуванням підходів правової науки радянського періоду щодо здійснення судовою владою однієї основної судової функції («функції вирішення юридично значущих справ, які мають юридичні наслідки», «здійснення правосуддя» та інших її інтерпретацій), які почасти зберігаються і у вітчизняній юридичній науці [див., наприклад, 5; 8; 9; 15; 17; 21; 23; 26; 27; 28; 34; 36]. У подібних класифікаціях серед інших функцій судової влади, найбільш поширеним є виокремлення «адміністративних» [3, с. 5], «додаткових» [10, с. 35] функцій.

Можливо, такий підхід у минулі історичні періоди розвитку правової науки було опосередковано системою галузей державної діяльності, адже у

науковому обігу використовувалося поняття «функцій радянського суду». Разом із тим, варто розуміти, що цей підхід не відображає природи судової влади, як складової державної влади демократично-правової держави.

Як відомо з основ трискладової демократично-правової теорії поділу державної влади, формування кожної із складових влади опосередковано необхідністю виконання відповідного приблизно-однакового переліку її функцій, необхідних для підтримання балансу у суспільстві та державі із демократично-правовими цінностями.

Тому її обґрунтування слід провадити, починаючи із засадничих основ.

Закономірно, що однією із основ розуміння системи функцій судової влади, як складової державної влади, є безпосередньо принцип поділу державної влади та відповідний критерій.

Так, нині існують певні напрацювання щодо класифікації функцій держави (як первинного поняття щодо функцій судової влади) за критерієм «за принципом розподілу влади». Відповідно до таких підходів функції держави поділяються на законодавчі (правотворчі), функції управління, правоохоронні (в тому числі судові) та інформаційні [2, с. 152]. Розповсюдженим використанням цього критерію є також сфера наукового опрацювання питань класифікації форм реалізації функцій держави [18, с. 3].

Разом із тим, одним із застережень до застосування такого поділу, на думку окремих державознавців є те, що він призводить до змішаного розуміння понять функцій держави та функцій органів державної влади [2, с. 153].

З огляду на зазначене, вбачається за доцільне здійснювати класифікацію функцій держави за критерієм «за принципом розподілу влади» у «класичному» його розумінні, тобто через розуміння принципу поділу або функціонування державної влади, який застосовується у тій чи іншій державно-правовій практиці.

У цьому контексті слід згадати про розповсюдження в попередні періоди розвитку теорії держави і права критерію «в залежності від типів держав», згідно з яким функції держави розглядали з позиції того, яким державам вони належать: роботодавницьким, феодальним, капіталістичним чи соціалістичним. Згодом, його було «модернізовано» у критерій «від обумовленості природи будь-якого суспільства», згідно з яким виокремлювали функції держав експлуататорських типів, функції держав демократичних типів і функції, що витікають із природи будь-якого суспільства [1, с. 31].

Однак, під час застосування трискладової демократичної теорії поділу державної влади у державно-правовій практиці, класифікуючи функції держави за критерієм «за принципом розподілу влади», слід виокремлювати функції законодавчої, виконавчої та судової влади. Функції судової влади, у свою чергу, становлять певну систему, основи якої описано нижче.

Як було обґрунтовано під час дослідження класифікаційних основ функцій судової влади, для всебічного, об'єктивного відображення природи та змісту судової влади у державі та суспільстві, доцільною є первинна класифікація її функцій за критерієм «за сферою діяльності» – на зовнішні та внутрішні. За такого підходу, зміст функцій судової влади, як складової державної влади, у внутрішній сфері повинен корелюватися із внутрішньою соціальною (гуманітарною) функцією держави. Тоді як функції судової влади у зовнішній сфері мають відповідати змісту зовнішньогуманітарної функції держави.

Крім того, у ході класифікації функцій судової влади встановлено, що для виконання її наступного етапу слід використати критерій «за об'єктом», який необхідно по чергово застосувати до функцій судової влади у внутрішній сфері та функцій судової влади у зовнішній сфері. Для відображення наступного етапу їх

класифікації слід використати критерій «за предметом».

Так, функції судової влади у внутрішній сфері, які виокремлено застосуванням критерію «за сферою діяльності», мають градацію на основні напрями – об'єкти діяльності судової влади. Умовно їх можна поділити: щодо взаємодії з іншими складовими державної влади та «власні» функції судової влади, виконання яких у державі покладено на органи судової влади.

Функції судової влади у зовнішній сфері можна умовно поділити за об'єктом діяльності на функції представництва судової влади у зовнішній сфері (у співпраці із різними міждержавними інституціями, світовою спільнотою щодо захисту прав людини та встановлення справедливості), в межах компетенції органів судової влади та участі у роботі наддержавних судових установ.

Разом із тим, кожен із основних функціональних напрямів, виокремлених за спільним об'єктом, можна умовно поділити на однорідні напрями, що опосередковано більш деталізованим предметом, на який направлено їх діяльність. У цьому контексті предмет діяльності слід розуміти як складову об'єкту діяльності, в основі якої згруповано споріднені, специфічні види правовідносин.

Так, особливістю функцій судової влади щодо взаємодії з іншими складовими державної влади є їх зміст – правовідносини щодо діяльності складової державної влади. На основі застосування критерію «за предметом» у їх складі можна виокремити представницьку функцію або функцію співпраці із іншими складовими державної влади, їх органами; контролюючу функцію (функцію контролю) за діяльністю інших складових державної влади, у межах повноважень судової влади.

Специфікою «власних» функцій судової влади, які виокремлено у системі функцій судової влади почерговим застосуванням критеріїв «за сферою діяльності» та «за об'єктом»,

є правовідносини різних аспектів організації судової влади щодо встановлення справедливості та здійснення правосуддя. По-суті, майже усі існуючі вітчизняні підходи щодо функцій судової влади стосуються саме цього рівня їх системи. Традиційно науковці виокремлюють функцію правосуддя та «усі інші», без особливо уточнення їх природи, значення, місця у системі.

Серед «власних» функцій судової влади можна виокремити функції здійснення судочинства, виховну, інформаційну, наукову тощо. Безумовно, кожна із зазначених функцій має відповідний зміст та суспільне значення, однак їх деталізоване дослідження є предметом окремих наукових робіт.

Таким чином, застосування критерію «за принципом розподілу влади» до функцій держави опосередковує виокремлення системи функцій судової влади. Тоді як застосування критеріїв «за сферою діяльності», «за об'єктом», «за предметом» дозволяє сформулювати основи системи функцій судової влади, як складової державної влади.

Разом із тим, у межах зазначеного підходу існує ряд інших наукових питань, які потребують визначення. Одним з них є встановлення співвідношення функцій судової влади із організаційними напрямками діяльності її органів.

Так, у деяких сучасних наукових дослідженнях крім функцій здійснення правосуддя запропоновано виокремлювати управлінську функцію органів судової влади, функцію здійснення господарської діяльності, стратегічного планування, організаційну функцію тощо.

У цьому контексті слід відмітити, що функція складової державної влади – це системний напрям діяльності, який має власний зміст та суспільну значимість (призначення). Навряд чи можна говорити про власний зміст зазначених організаційних напрямів діяльності органів судової влади. Закономірно, що результатом

реалізації цих напрямів діяльності є організаційне забезпечення виконання функцій судової влади, тому їх доцільно розуміти як сукупність організаційно-господарських напрямів діяльності, які направлено на забезпечення реалізації системи функцій судової влади в цілому та кожної окремої її функції зокрема.

Ще одним питанням, яке потребує вирішення, є визначення потреби у застосуванні інших критеріїв класифікації до системи функцій судової влади, крім вищеописаних.

Так, для здійснення наукового аналізу щодо можливості використання критерію «значення» у класифікації функцій судової влади, слід звернутися до верифікованих теорією держави і права методологічних прийомів, які розроблено для класифікації первинного поняття щодо функцій судової влади – функцій держави.

Варто зауважити, що підґрунтям застосування цього критерію є класифікація функцій на загальносоціальні та класові, що мала широке розповсюдження на попередньому етапі розвитку вітчизняної теорії держави і права (радянському). Пізніше цей критерій «еволюціонував» та був трансформований державознавцями в критерій «за причинами виникнення», застосовуючи який, функції держави поділяли на ті, що обумовлені класовою протидією, та ті, що відповідають потребам суспільства в цілому [31, с. 151].

У науковій літературі можна віднайти інтерпретацію цього критерію – «залежно від того, в чиїх соціальних інтересах здійснюються функції держави» з їх поділом на загальносоціальні функції та функції захисту групових інтересів [7, с. 93]. За цією класифікацією загальносоціальні функції реалізуються в інтересах всього суспільства, тоді як функції захисту групових інтересів реалізуються в інтересах певної соціальної групи.

Проте, оскільки у сьогоденні науковий підхід щодо «жорсткої класо-

вості» державних функцій нівельовано зміною цілей та завдань сучасної держави, вищезазначені інтерпретації цього критерію дещо втрачають свою актуальність.

Таким чином, використання підходу щодо змішаного змісту функцій держави та складових державної влади (зокрема судової влади) у демократично-правовій державі: загальносоціального (глобального), класового та національного, опосередковує можливість їх класифікації за загальним критерієм «значення», не обтяжуючи його соціальними та іншими характеристиками.

При цьому варто враховувати, що одним із невирішених питань у методиці застосування критерію «значення» до функцій держави, яке має вплив на якість класифікації функцій судової влади, є специфіка співвідношення основних (головних, пріоритетних) та додаткових (неосновних, похідних) функцій держави, які виокремлено на його основі.

Так, у сучасних наукових підходах розповсюджено тенденцію застосування різних юридичних термінів для позначення основних функцій. Найчастіше вітчизняні державознавці звертаються до терміну «головні» функції [7, с. 94; 13, с. 80].

Ще однією з інтерпретацій цієї назви є термін «пріоритетні» функції. Він ґрунтується на підході, що в системі функцій завжди можна виділити кілька пріоритетних, які обумовлено важливістю певних завдань на даному етапі існування держави [12, с. 44]. Слід зауважити, що застосування такого терміну до системи функцій судової влади має певне застереження, а саме щодо його співвідношення із однією з ознак функцій судової влади – їх відносною постійністю. Дійсно, пріоритетністю певних завдань держави у конкретний період розвитку, опосередковано зміни у функціях судової влади. Однак слід розуміти, що зазначене стосується не системи чи її структури, які за своєю природою є сталими, а лише внутрішнього змісту окремих функцій.

Що ж стосується питання співвідношення основних та додаткових функцій, слід зазначити, що у правовій науці також існує велика кількість його різновекторних трактувань. Наприклад, існує точка зору, що для основної функції як для системи характерним є зв'язок і відносини між утворюючими її елементами, якими і є неосновні функції. Іншими словами, основні функції – це якісно нова сукупність однорідних неосновних функцій. Тобто неосновна функція виступає як складова системи більш високого рівня (основної функції) [32, с. 72].

За твердженнями окремих науковців, неосновні функції (як складовий елемент основних) самі по собі не розкривають сутності держави. Так, С. Л. Лисенков наводить приклад, де у складі основної зовнішньооборонної функції держави можна виділити цілу низку її «неосновних» функцій: зміцнення збройних сил, розвиток науково-технічного прогресу для забезпечення їх озброєнням тощо [13, с. 78]. Можливо, основи зазначених підходів обґрунтовано професором П. М. Рабиновичем, який здійснив поділ функцій на основні та неосновні за критерієм соціального значення державної діяльності – де основні безпосередньо характеризують соціальну сутність і призначення держави, а неосновні не розкривають її соціальної сутності безпосередньо [20, с. 46].

Іноді науковці визначають основні функції як напрями діяльності держави щодо здійснення завдань і цілей, які стоять перед державою в конкретний історичний період. Наприклад, О. Л. Копиленко визначає, що в роки війни перше місце займає функція оборони (зовнішньозахисна), а всі інші функції держави їй «підкорено» і є додатковими.

Деякі представники української юридичної думки застосовують цей критерій на основі ступеня важливості напрямів діяльності держави, що входять до цієї функції, визначаючи неосновні функції (додаткові) – як напрями діяльності держави із

здійснення конкретних завдань у другорядних сферах суспільного життя. Зокрема, В. В. Копейчиков відносить до них управління персоналом; матеріально-технічне забезпечення та управління майном; забезпечення реалізації бюджетної справи та бухгалтерського обліку; правосуддя і юридичні функції; пошук, збирання й розповсюдження необхідної для управління інтелектуальної інформації.

Синтезом двох попередніх підходів є визначення основних функцій як найбільш загальних та важливих комплексних напрямів діяльності держави зі здійснення стратегічних завдань і цілей, що стоять перед нею у конкретний історичний період (підхід О. Л. Копиленка). До неосновних функцій у цьому підході віднесено систему В. В. Копейчикова стосовно «другорядних сфер суспільного життя»: управління персоналом; матеріально-технічне забезпечення та управління майном; забезпечення реалізації бюджетної справи і бухгалтерського обліку; правосуддя і юридичні функції; пошук, збирання і розповсюдження потрібної для управління інтелектуальної інформації [33, с. 38].

Очевидно, що у описаних підходах до розуміння функцій держави, до організаційно-господарських напрямів діяльності держави помилково віднесено одну із основних функцій судової влади, як складової державної влади та функцій держави, – здійснення правосуддя. Однак, вони дають загальне уявлення про різні розуміння критерію «значення».

Звертаючись до позначення додаткових функцій під час класифікації за критерієм «значення», слід також зупинити увагу на багатоманітності термінів і їх застосування. У першу чергу, необхідно вести мову про найрозповсюдженіший термін – «неосновні» функції у класифікації за цим критерієм.

Деякі науковці тлумачать додаткові функції як «похідні», що мають супроводжувальний, допоміжний та

обслуговуючий характер [7, с. 94]. Вбачається недоцільним застосування терміну «похідні функції», адже його етимологічне значення передбачає, що ці функції повинні обов'язково витікати з основної, а це не завжди так.

Загалом, розуміючи необхідність класифікації функцій за критерієм «значення», вбачається за доцільне відмовитися від застосування терміну «неосновні», «усі інші» функції. Натомість, варто застосовувати критерій «значення», розподіляючи їх на «основні» та «додаткові», розуміючи цей критерій як градацію суспільного призначення тих чи інших напрямів діяльності у межах функціонування судової влади в цілому чи окремих її органів зокрема.

Так, «класичним» прикладом такої класифікації є застосування критерію значення до функцій власне судової влади. Серед основних функцій можна виокремити функцію здійснення судочинства (правосуддя), а серед додаткових – виховну, інформаційну, наукову тощо.

Разом із тим, слід розуміти, що зазначена класифікація стосується усієї системи функцій судової влади. Тоді як застосування цього критерію до функцій окремих органів у структурі судової влади передбачає отримання різних результатів. Так, класифікація функцій таких органів судової влади як Рада Правосуддя або Антикорупційний Суд за критерієм «значення», прогнозовано опосередкує серед основних – функцію внутрішнього контролю у судовій владі. Тоді як «усереднено» по усій системі органів судової влади основною функцією слід вважати здійснення судочинства (правосуддя).

Ще однією загальноживаною класифікацією функцій держави, про яку слід зазначити у контексті функцій судової влади, є їх поділ за критерієм «за часом здійснення» (іноді цей критерій називають «в залежності від тривалості дії», «за часом виконання»). Згідно із ним функції держави традиційно поділяють на

постійні та тимчасові [16, с. 46; 20, с. 46; 30, с. 108; 33, с. 38].

Недолік згаданого класифікаційного критерію полягає в невідповідності одній із основних ознак функцій держави та судової влади – їх відносній постійності. Тому доцільність його застосування до системи функцій судової влади залишається вельми дискусійною.

Ще одним із питань, яке потребує вирішення, є застосування до системи функцій судової влади класифікаційного підходу, який вельми розповсюджений у сучасних західних, європейських державах та правових школах. У його основі класифікація функцій держави та складових державної влади, основана на питаннях «реалізації потреб людини та суспільства». Зокрема, найчастіше визначають чотири категорії функцій:

- функції держави (або функції мінімальних стандартів життя). Їх реалізація є виключною компетенцією держави та складових державної влади. Вони не можуть здійснюватися іншими структурами, крім державних;

- функції, для виконання яких держава адаптована добре. Вважається, що ці функції держава може реалізувати ефективніше, ніж будь-яка інша організаційна форма;

- функції, для здійснення яких держава пристосована недостатньо. Прийнято вважати, що їх реалізація приватними організаціями ефективніша. До цієї категорії можна віднести функцію культурного співробітництва;

- функції, які держава та складові державної влади не повинні реалізувати, втручатися у їх реалізацію. Переважно вони стосуються контролю або зміни традицій, звичаїв, релігії народу [38].

Вбачається, щоб зрозуміти суть цього класифікаційного критерію слід звернутися до складових його змісту – елементів держави: суб'єктів, об'єктів, предмету діяльності держави. Можливо, у його основі поєднання поняття суб'єктів та пре-

дмету діяльності держави, державної влади.

Так, під час застосування критерію «за суб'єктами діяльності» вітчизняні державознавці, як правило, виокремлюють загальнодержавні функції, функції регіонів держави, державних органів тощо. Дійсно, значний перелік суб'єктів реалізації державних функцій почасти опосередковує розуміння критерію «за суб'єктами діяльності» саме у такому «географічному» його значенні, виокремлюючи функції на рівні держави, її регіонів, органів.

Разом із тим, застосування цього критерію для класифікації системи функцій судової влади опосередковує більш деталізований поділ, з огляду на обмеженість об'єкту та предмету їх регулювання, порівняно з функціями держави. Крім того, територіальні органи судової влади (наприклад, місцеві суди, апеляційні суди, територіальні управління судової адміністрації тощо) здійснюють, як правило, однаковий набір функцій. Саме тому, у результаті застосування критерію «за суб'єктом» слід виокремити два основні рівні суб'єктів реалізації функцій судової влади:

– реалізація функцій судової влади системою органів судової влади (загальнодержавний рівень);

– реалізація функцій судової влади окремим органом судової влади, у межах визначених повноважень.

Тоді, застосувавши поняття суб'єкта у цьому критерії у поєднанні зі змістом поняття предмету діяльності держави, можна розширити коло суб'єктів – від державних до недержавних і здійснити подібний об'єднаний тип класифікації щодо окремих функцій, напрямів діяльності судової влади, наприклад:

– реалізація функцій судової влади системою органів судової влади (загальнодержавний рівень);

– реалізація функцій судової влади окремим органом судової влади, у межах визначених повноважень;

– реалізація функцій досудового врегулювання громадянськими ін-

струментами (наприклад, засобами медіації).

Таким чином, результати аналізу системи функцій судової влади, викладені у цій публікації, опосередкували можливість дійти таких висновків:

– основою для достовірної класифікації функцій судової влади, що сприятиме всебічному, об'єктивному відображенню її природи та змісту в державі та суспільстві, є методологічні прийоми, які напрацьовано теоретиками держави і права під час дослідження питання класифікації функцій держави як первинного поняття щодо функцій судової влади;

– однією із основ розуміння системи функцій судової влади, як складової державної влади, є принцип поділу державної влади та відповідний критерій. Під час застосування трискладової демократичної теорії поділу державної влади у державно-правовій практиці, класифікуючи функції держави за критерієм «за принципом розподілу влади», слід виокремлювати функції законодавчої, виконавчої та судової влади. Функції судової влади, у свою чергу, становлять певну систему.

– основами для розуміння системи функцій судової влади є застосування класифікаційних критеріїв «за сферою діяльності», «за об'єктом», «за предметом»;

– у межах реалізації кожної функції судової влади існують напрями здійснення господарської, управлінської, організаційної, фінансової діяльності, стратегічного планування тощо. Однак, вони не мають власного змісту. Тому їх доцільно розуміти як сукупність організаційно-господарських напрямів діяльності в межах кожної функції судової влади, які направлено на забезпечення її реалізації;

– застосування критерію «значення» до кожного рівня системи функцій судової влади, опосередковує можливість розподіляючи їх на «основні» та «додаткові», розуміючи цей критерій як градацію суспільного призначення тих чи інших напрямів

діяльності у межах функціонування судової влади в цілому чи окремих її органів зокрема. Разом із тим, слід розуміти, що зазначена класифікація стосується усієї системи функцій судової влади. Тоді як, застосування цього критерію до функцій окремих органів у структурі судової влади передбачає отримання різних результатів;

– застосування критерію «за суб'єктом» до функцій судової влади опосередковує виокремлення двох основних рівнів суб'єктів реалізації функцій судової влади: реалізація функцій судової влади системою органів судової влади (загальнодержавний рівень); реалізація функцій судової влади окремим органом судової влади, у межах визначених повноважень;

– застосування до поняття суб'єкта зміст поняття предмету діяльності держави, можна розширити коло суб'єктів – від державних до недержавних і здійснити об'єднаний тип класифікації, наприклад: реалізація функцій судової влади системою органів судової влади (загальнодержавний рівень); реалізація функцій судової влади окремим органом судової влади, у межах визначених повноважень; реалізація функцій досудового врегулювання громадянськими інструментами;

– застосування критерію «за часом здійснення» для класифікації системи функцій судової влади залишається дискусійним, адже не корелюється із однією з основних ознак функцій судової влади – їх відносною постійністю.

Список використаних джерел

1. *Анцупов В. В.* Экономическая функция государства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Анцупов Владислав Владимирович, – Абакан, 2003. – 200 с.
2. *Венгеров А. Б.* Теория государства и права : учеб. / А. Б. Венгеров. – 3-е изд. – М. : Юриспруденция, 2000. – 528 с.
3. *Вільгушинський М. Й.* Суди загальної юрисдикції у системі взаємовідносин із суб'єктами владних повноважень та громадськістю: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.10; 12.00.07 / Національний університет «Одеська юридична академія». – О., 2013. – 32 с.
4. *Гель А. П.* Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Гель, Г. С. Семаков, С. П. Кондракова. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
5. *Грошевий Ю. М.* Органи судової влади в Україні / Грошевий Ю. М., Марочкін І. Е. – К., 1997. – 20 с.
6. *Денищук Ж.* Судова влада: її місце і роль у суспільстві / Ж. Денищук // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 8. – С. 29 – 30.
7. *Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів юридичних вищ. навч. закл.* / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. – Харків : Право, 2010. – 584 с.
8. *Іваницький С. О.* Судова влада та правоохоронні органи України: практикум / С. О. Іваницький ; Луганський держ. ун-т внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : ЛДУВС, 2008. – 192 с.
9. *Іванов Ю. Ф.* Судова влада та правоохоронні органи України: навч. посіб. / Іванов Ю. Ф. ; Акад. муніцип. упр. – К. : [АМУ ВПЦ], 2010. – 172 с.
10. *Капустинський В. А.* Функції суду: історико-правовий аналіз: Монографія / В. А. Капустинський. – К.: Вид-во «Логос», 2015. – 144 с.

11. *Короленко М. П.* Судова влада, правосуддя та проблеми реформування судоустрою в Україні / М. П. Короленко, Г. П. Гимченко // Судова апеляція. – 2006. – № 2. – С. 23 – 34.
12. *Купцова О. Б.* Экономическая функция современного Российского государства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 «Теория и история государства и права; история политических и правовых учений» / Купцова Ольга Борисовна; – Н. Новгород, 2002. – 211 с.
13. *Лисенков С. Л.* Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / С. Л. Лисенков. – К.: «Юрисконсульт», 2006. – 355 с.
14. *Литвин І. І.* Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. / Литвин І. І., Окопник О. М.; Кіровоград. ін-т держ. та муніцип. упр. Класич. приват. ун-ту. – Кіровоград : КІДМУ КПУ, 2015. – 295 с.
15. *Макаренко Є. І.* Судові та правоохоронні органи України: Навч. посіб. / Є. І. Макаренко; Академія митної служби України. – Д. : [б.в.], 2000. – 194 с.
16. *Малько А. В.* Теория государства и права : учеб. / А. В. Малько – М. : Юрист, 2007. – 304 с.
17. *Молдован В. В.* Судуострій України : навч. посіб. для вузів [Рекомендовано МОН України] / В. В. Молдован. – К.: Алеут, 2010. – 360 с.
18. *Наливайко Л.* Форми здійснення політичної функції української держави / Л. Наливайко, М. Беляєва // Підприємство, господарство і право. – 2006, № 8 (128), – С. 3–7.
19. *Нор В. Т.* Судові та правоохоронні органи України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Т. Нор, Н. П. Анікіна, Н. Р. Бобечко; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України В. Т. Нора; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К. : Ін Юре, 2010. – 237 с.
20. *Рабінович П. М.* Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. – 5-те вид., зі змінами. / П. М. Рабінович. – К. : Атіка. – 2001. – 176 с.
21. *Руденко М. В.* Судова влада та правоохоронні органи України : підручник / М. В. Руденко, М. М. Говоруха, Г. С. Рибалко; за заг. ред. М. В. Руденко. – Х.: Харків юрид., 2007. – 548 с.
22. *Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навчальний посібник* / В. С. Ковальський (керівник авт. колективу), В. Т. Білоус, С. Е. Демський та ін.; Відп. ред. Я. М. Кондратьєв. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 320 с.
23. *Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник* / В. Т. Білоус [та ін.]; відп. ред. В. Т. Маляренко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 375 с.
24. *Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник* / О. С. Захаров, В. С. Ковальський, В. С. Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Маляренко. – 3-е вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
25. *Судебные и правоохранительные органы Украины: Учебник для вузов МВД Украины* / А. М. Бандурка [и др.]; ред. А. М. Бандурка; Университет внутренних дел. – Х.: [б.и.], 1999. – 350 с.
26. *Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник* / В. М. Бесчастний [та ін.]; ред. В. М. Бесчастний. – К.: Знання, 2007. – 286 с.
27. *Судові та правоохоронні органи України: навч.-метод. посібник для самост. роботи* / уклад. К. О. Кіндіров [та ін.]; Луганський держ. ун-т внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. Кафедра кримінального процесу та правосуддя. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2008. – 136 с.
28. *Судові та правоохоронні органи України: навч.-метод. посібник для самост. роботи* / уклад. К. О. Кіндіров [та ін.]; Луганський держ. ун-т внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. Кафедра кримінального процесу та правосуддя. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2008. – 136 с.
29. *Судові та правоохоронні органи України: посіб. для підготов. до іспитів* / [Бантишев О. Ф. та ін.]; під заг. ред. засл. юриста України Б. В. Романюка, к. ю. н.,

ст. наук. співроб., кер. МНДЦ з пробл. боротьби з організ. злочинністю при РНБО України. – К. : Паливода А. В. [вид.], 2009. – 223 с.

30. *Теория государства и права: учеб. для вузов* / под ред. М. М. Рассолова, В. О. Лучина, Б. С. Эбзеева. – М. : ЮНИТИ ДАНА, Закон и право, 2000. – 640 с.

31. *Теория государства и права: учеб. для вузов 2 – е изд., изм. и доп.* / под ред. проф. В. М. Корельского и проф. В. Д. Перевалова. – М. : Издательская группа НОРМА – ИНФРА М, 2000. – 616 с.

32. *Теорія держави і права. Академічний курс: підруч.* / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2 – е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.

33. *Теорія держави і права: [навч. посіб.]* / А. Ю. Олійник, С. Д. Гусарев, О. Л. Слюсаренко. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 176 с.

34. *Тимченко С. М.* Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / С.М. Тимченко. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 354 с.

35. *Шиманський Ф. В.* Судові та правоохоронні органи України : Навч.-метод. посіб. / Ф. В. Шиманський ; Міжнародний гуманітарний ун-т. – О. : Юридична література, 2003. – 168 с.

36. *Шумський П. В.* Судові і правоохоронні органи України: (опорний конспект лекцій) / П. В. Шумський. – Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 2000, – 186 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/files/EVD/kons_pravooh_organu.pdf

37. *Юзікова Н. С.* Судові та правоохоронні органи України: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. С. Юзікова ; Дніпропетровський національний ун-т. – К.: Істина, 2006. – 320 с.

38. *Ashish Agarwal* What are the functions of the State? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.preservearticles.com/201107048790/what-are-the-functions-of-state>

Булкат М. С. Система функцій судової влади

У статті представлено результати наукового аналізу щодо системи функцій судової влади. Запропоновано авторський підхід, в основі якого використання методологічних прийомів, які напрацьовано теоретиками держави і права під час дослідження питання класифікації функцій держави, як первинного поняття щодо функцій судової влади.

Ключові слова: система функцій судової влади, функції держави, класифікація, критерій класифікації.

Булкат М. С. Система функций судебной власти

В статье представлены результаты научного анализа системы функций судебной власти. Предложен авторский подход, в основе которого использование методологических приемов, разработанных теоретиками государства и права при исследовании вопроса классификации функций государства, как первичного понятия относительно функций судебной власти.

Ключевые слова: система функций судебной власти, функции государства, классификация, критерий классификации.

Bulkat M. The functions of the judicial power

This article presents the results of scientific analysis on the system of the functions of the judicial power. An architectural approach, based on the use of methodological techniques that worked out theorists of law in the study of the classification of state functions as the primary concepts about the functions of the judicial power.

Key words: system of functions of the judicial power, functions of the state, classification, classification criteria